

minnan vallitona sosialidemokraattien kesken on sosialidemokraattinen toveruus. Tämän vallitoman sykähteistä riippuu suuressa määrässä joukkomme yksimielisyys ja voima. Keskinäinen toveruus lohduttaa taistelussa ja luo sisältöä yksilöiden ja joukkojen elämään. Se houkuttelee yhä suruempia joukkoja riveliimme.

näin välittömästi. "Mitä tujempi, selkeämpi ja selvempi sosialidemokraattinen toveruustunto on jossain järjestössä tai järjestön jäsenissä, sitä suurempi siveellinen arvo sillä järjestöllä tai jäsenellä." Sitä kyvykkäämpi se järjestö tai yksilö on taistelussaan ja sitä lähempänä päämääriänsä. HANNA KOHONEN.

Miten Alitalon Antista tuli sosialisti

Kir. MIILIA

JOHDANTO: Antti Antinpolka myydään huutolaisena, kun hän on kuuden vuoden vanha, kahden hänestä vanhemman sisarensa kera. He ovat orpolapsia. Antti joutuu taloon, joka tunnetaan sekä huutolaisten että palvelijain kidutuspaikaksi. Kovaa saa Antti siellä kokea ja olisi kai kuollut sen kovan kohtalon seurauksista, jos ei isäntärenki Matti olisi ruvennut häntä hoitamaan ja suojelemaan. Kului vuosia, palvelijat vaihtuivat joka vuosi, mutta Matti pysyi talossa Antin tähden. Kerran isännän ja Mattin välillä tuli niin kova riita, että Matti uhkasi tehdä paljastuksia talon sisäisistä asioista. Silloin isäntä teki sovintoa ja sovintoryypyn sekaan pani myrkyä ja Matti oli poissa. Kului taas vuosia. Paljon ankaraa kohtelua sai Antti kokea, mutta Alitalon isännän hyvä ystävä, pitäjän rovasti, parhaan kykynsä mukaan kyli nöyryyden ja alistuvaisuuden henkeä Antin sydämeen Rippikoulun käytä pääsi Antti palkkarengiksi. Kului taas vuosia. Taloon tuli pikakä eräs Miinan-niminen nuori nainen, joka rukautti Anttiin ja siksi jäi taloon vielä toiseksi vuodeksi. Alitalon isäntä pelkäsi, että Anttikin voisi joskus muuttua ja lähteä talosta. Siksi hän keksi keinon nauttamaan Antti ja Miina sekä "yleniää" Antin muonalleheksi.

Ja niin isäntä laittaa Antin ja Miinan kuulutuksiin ja määrääjän kuultua hankki rovastin taloonsa viikkimäärän Antin ja Miinan. Talon isäntärenki Jaska pitää hommia silmillä ja koettaa avata nuoren parin silmiä näkemään mihin orjuuteen rikka isäntä heittä koettaa kytkä.

Tuli syksy ja kaikki palvelijat jättivät Alitalon, lukuunottamatta Anttia ja Miinaa, jotka jäivät taloon muonapaljoilla. Uusia palvelijoita ei tullut tilalle, joten isäntä onnistui palkkaamaan päiväläisiä. Lähes kaikki talon työt lankeasivat nyt Antin ja Miinan tehtäviksi.

Kun vuosi on kulunut Antin ja Miinan hääpäivästä, syntyy heille kaksoset, poika ja tyttö. Antti ehdottaa, että lähdetään pois syksyllä, kun tulee palkollisten muuttoviikko, mutta Miina estelee lasten tähden, kun ne ovat vielä niin pieniä. Sitä he jäävät edelleen Alitaloon "vielä yhdeksi vuodeksi".

Mutta kun tuli taas palvelijain pestausaika ja Antti ja Miina päättivät muuttua pois, niin isäntä sanoi heidän olevan velkaa taloon, että ei voi lähteä pois, ennenkuin velka on maksettu.

Kului kuusi vuotta, jolla ajalla Antin perhe lisääntyi kolmella lapsella. Vanhemmat lapset joutuvat kerjuulle, kun kurjuus ja sorto kasvaa. Antti miettii, että jos löytäisi Jaskan, niin hän voisi auttaa heidät orjuudesta. — Jaska sillä aikaa on siirtynyt Helsinkiin ja liittynyt siellä työväenliikkeeseen.

H:n kaupungin oli perustettu sosialisti-osasto. Kurikka-Matti lähetettiin sinne puhumaan ja Jaska lähti mukana oppaaksi seudun tuntijana. Jaska hakee Alitalon Antin kuulemaan puhujaa.

Kun isäntä ja emäntä hetken aikaa raivoavat sen johdosta, että Antti aikoo lähteä pois, niin jo vihdoin heidät pelko voittaa ja heidän täytyy lähtä itsensä ja alentua pyytämään. Anttia jäämään taloon.

Mutta palvelijain muuttopäivänä

Antti perheineen jättää Alitalon ja siirtyy Helsinkiin.

Mutta lyhyt oli Antin valoisampi aika. Jaskan pelko toteutui. Antti sairastui ja lääkäri oli heti ensi käynnillään varma siitä, että Antin aika on lyhyt. Kun Jaska tiedusti taudin syytä, hymyili lääkäri pilkallisesti.

— Tämä uusi oppi se on, joka huumaa ihmiset enenaikaiseen haaraan. Mies on ruumiillisesti heikko ja henkisesti voimakas. Ei saisi panna uutta paikkaa kuluneeseen vaatteeseen, se repäsee itsensä irti. Niin on käynyt tälle miehelle. Ruumis ei kestä. Tämä kiihottava oppi on huomannut hänen viimeisenkin veripisaransa. Pitäisi olla varovaisempi. Muuta neuvoa en voi antaa.

Lääkäri poistui ja Jaska haki toisen ja kolmannen, vaan tulos oli sama. Anttia eivät lääkärit voineet pelastaa. Lääkärit koettivat selittää Antille:

— Ei saa ajatella niin paljon. Koettakaa olla rauhallinen.

— Ei herra tohtori tunne sitä ääntä, joka korvissani kaikuu. Se on orjain valituskuuto: Raivatkaa sosialismille tietä väsymättä! Jos minä sormun, astuu toinen tilalle. Tehkää työtä yöstä päivään. Orjain kärsimykset ovat hirveät ja ruoskan iskut kauheat. Olen ne itse kokenut, mutta tohtori ei niistä tiedä.

— Rauhoittukaa, sydämenne ei kestä tuota mielenliikutusta, puhui lääkäri hellästi.

Antti hymyili.

— Olen minä kestänyt vihua ja näköä, kiroja ja ruoskan iskuja. Siinä onkin elämäni historia. Mutta nyt alkaa sen toinen osa. En ole sairas, olen vaan väsynyt, sanoi Antti ja vai-pui horroksiin.

— Emme voi hänelle mitään. Jällellä on vaan hänen kova tahdonlujuutensa ja uni virkistää häntä hetkeksi.

Ei ehtinyt lääkäri vielä poistua, kun Antti huusi:

— Jaska, Miina ja lapset! Katsokaa tuonne kauas. Siellä uusi päivä tekee nousuaan, siellä uusi yhteiskunta hämmöttää. Raivatkaa pois tuo synkkä metsä, kuivatkaa tuo kohiseva koski, nostakaa veripunainen lippu korkealle, että ei sitä valheella saastuteta. Kauhea on orvon kohtalo.

Antti puhui kuumeen houereis-

sa.

— Mies on mennyt, sanoi lääkäri melkein säälän.

Mutta Jaska ei menettänyt vielääkään toivoansa. Antti rauhoittui ja vihdoin nukkui, sillä kuume alkoi laskea.

— On ihme, jos tuo mies vir-

koa, sanoi lääkäri ja poistui.

Kun Antti heräsi oli hän taistelunsa taistelut. Tyyneesti hymyillen katseli hän lapsiaan ja heikosti puhui Miinalle:

— Älä itke. Nyt minä otan aselevon. Mutta jatka sinä. Opetta lapset ymmärtämään, mistä johtuu köyhyys ja kärsimykset.

Antti ja Tyyne heittäytyivät isänsä kaulaa ja suutelivat hänen kalpeita poskia ja kuiskailivat:

— Isä rakas, olet paljon kärsinyt. Sinun täytyy päästä lepoon, mutta me jatkamme työtäsi äidin ja Jaskan kanssa.

Miina ei voinut ajatuksiaan ääneen puhua, mutta Antti ymmärsi Miinan äänettömän katseen.

— Ja sinä veljeni, jatka pelastustyötäsi. Sadat-tuhannet ruoskalla ruoskitut, kuten olin minäkin, rukoilevat taivaasta pelastusta. Hartain toivoni oli tulla niin tietoiseksi sosialismin periaatteista, että olisin päässyt kylväjäksi kärsivien valtakuntaan, mutta aikani tuli poistua. Mutta lähdän iloisella mielellä, kun tiedän, että usia voimia liittyy punalippuamme seuraamaan. Jaska veljeni, kiitos sinulle, että pelastit minut tietämättömyyden pimeydestä otolliseen aikaan.

Antti puhui niin rauhallisesti, että Jaskassa heräsi uusi toivo Antin paranemisesta ja siksi kysyi:

— Haenko lääkäriä, jos voitaisi vielä jotain tehdä?

— Tai pappi, hymyili Antti. Ei kumpikaan. Olen täysin valmis. Pidä Jaska rakas huolta lapsistani ja Miinasta. Hyvästi rakkaani, kuiskasi hän lopuksi tuskin kuuluvasti, sulki silmänsä ja suu hymyssä nautti tuntansa rauhaa, josta ei enään herännyt.

Joukko tovereita saattoi tuon paljon kärsineen toverin kalmistoon. Suomen kirkkolaki ei sallinut vainajan haudata ilman mustakaapun ilveilyä, mutta kun pappi oli lukenut lohtusanansa, astui Jaska haudan reunalle ja piti hyvästijättö-puheen kunnan toverille. Kaipauksen kyneleet virtasivat läsnäolijoiden silmistä. Jaska puhui erittäin lapsille lohdutuksen sanoja sekä leskille. Ne olivat sielun syvyydestä lähteneitä sanoja, jotka iskivät voimaa ja terästävä järjeä. Viimeksi luki Jaska Antin jättämän testamentin, joka oli kehoitus-huoto koko sosialistiselle puolueelle.

Kun Jaska oli puheensa lopettanut, kajautti saattojoukko voimakkaan eläkön-huudon Antin muistolle.

Kun hauta oli luotu umpeen, kaunistivat toverit kummun hertaisilla kukkasilla. Ken silloin oli haudalla ei ikinä voi unhoittaa sitä tunnelmaa, mikä siellä valitsi. Lepää rauhassa kunnan toveri! Työtäsi jatketaan ja muistosi elää!

(Loppu.)

KIRJEENNE EIVÄT HUKU,

kun tilaatte Toverista leimasimen, jolla painatte nimenne ja osoitteenne kirjekuoren kulmaan ennenkuin sen panette postiin. Leimastmet, joissa on kolme riviä, rivin leveys ei yli kahden tuuman, maksavat 75c.

TOVERITAR, Box 99, Astoria, Oregon

TOVERIN KUSTANNUSYHDISTYKSEN VUOSIKOKOUKSESTA

Maksuttomat iltamapuhvit.

Liikkeenhoitajan selostus, että osa osastoista käyttää lehden palstoja iltamapuhveihin tavallista enemmän ja että osastot yleensä eivät toimi kyllin riva-kasti ilmoitusten hankkimisessa, aiheutti hiukan keskustelua ja päätöksen että viime vuonna tässä suhteessa tehty päätös edelleen tiukennetaan ja selostetaan ilmoittamisesta osastoille.

Toverittaren arvostelu.

Lyhyen keskustelun jälkeen, johon Toverittaren toimittaja vastasi, selostellen niitä vaikeuksia, joita hänellä on ollut, hyväksyttiin piirikokouksen ponsi, toivomuksilla, että lehteen tehdään korjauksia sikäli kuin mahdollisuuksia on.

Talonrakennuskysymys.

Kun tämä kysymys oli jo etukäteen pohdittu kunnollisesti, ei se synnyttänyt niin paljon keskustelua kuin luultiin. Pitämättä keskusteluita päätettiin talon rakennuskysymys tällä kertaa sivuuttaa, mutta johtokunnalle annettiin valta ryhtyä alustaviin toimenpiteisiin, kuten varojen hankkimiseen j.n.e.

Samoin valtuutettiin johtokunta korjaamaan nykyistä huoneustoa sikäli kuin on tarpeellista, jotta muutto toiseen huoneustoon ei tule välttämättömäksi ennenkuin oma talo saadaan.

Liikkeen muutto.

Kysymys liikkeen muuttamisesta pois Astoriasta päätettiin yleisäänestyksellä ratkaistavaksi, sekä osakkeenomistajien että liikkeen osakesten kesken.

Sosialistisia

IVA-POSTIKORTTEJA

Tilatkaa heti meiltä, niin saatte ihan postivapaasti 25 sentillä tusinan, osote:

TOVERI
Box 99, Astoria, Ore.

Jos olette

Kipeä

Pyytäkää VAPA-LÄÄKE KIRJA No. 5.

Jossa yli 25 erilaista miesten ja naisten tautien on selitetty, sekä täydellinen luettelo suomalaisista lääkkeistä. Lähettäkää taudin nimi eli taudin oireet ja me esitämme teille mikä lääke olisi tilattava, lääkkeen hinnan y. m. (Lääkkeet eivät ole patentilääkkeitä vaan tosi suomalaisia lääkkeitä.)

(Tämän kirjan saatte vapaasti, ja pitäisi olla jokaisen suomalaisen kodissa, sillä ette tiedä, koska tarvitsette sitä.... Varkana hembauk lääkkeitä ja hembauki tohtoria....)

Lignell'in Apteeki on suurin suomen. Apteeki Yhdysvalloissa.

P. A. LIGNELL CO., Superior, Wis.